

**§ 6****Stockholms stads riktlinjer för föreningsbidrag (KS 2020/410). Svar på remiss från kommunstyrelsen**

Dnr 1.1/1461/2020

**Beslut**

Kulturnämnden beslutar enligt förslag från kulturförvaltningen:

- 1) Kulturnämnden godkänner kulturförvaltningens yttrande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen
- 2) Ärendet justeras omedelbart

**Handlingar i ärendet**

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2020-09-11.

**Sammanfattning**

Ärendet är ett remissvar på stadsledningskontorets förslag till nya riktlinjer för förenings- och kulturbidrag avseende demokrativillkor. Enligt dessa ska bidrag inte lämnas till en förening/organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten:

1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter,
2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,
3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller
4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Kulturförvaltningen konstaterar i sitt yttrande att den berörs av förslaget genom i första hand stödgivningen till det professionella kulturlivet, folkbildningsorganisationer, lokalförvaltande organisationer, samt andra kulturaktörer. Förvaltningen bedömer att det historiskt förekommit få fall av brott mot det föreslagna demokrativillkoret. Med tanke på att många föreningsaktiviteter har en sluten karaktär kan man dock inte utesluta ett mörkertal. Det är också sannolikt att de senare årens alltmer polariserade samhällsklimat, främst synligt på nätet, även tar sig in på de fysiska arenor som kulturnämnden stöder. Förvaltningen välkomnar därför stadsövergripande riktlinjer för förenings- och kulturbidrag avseende demokrativillkor. Det är samtidigt viktigt att i den praktiska tillämpningen av riktlinjerna väga de föreslagna demokrativillkoren mot kulturlivets behov av konstnärlig frihet och civilsamhällets roll som forum för samhällsdebatt.

**Nämndens behandling av ärendet****Framlagda förslag till beslut**

Nämnden föreslår (se beslutet).

**Beslutsgång**

Ordförande Jonas Naddebo (C) finner att nämnden beslutar enligt förslag från kulturförvaltningen.

**Särskilt uttalande**

Särskilt uttalande lämnas av ordförande Jonas Naddebo (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Hanna Gerdes (L) och Marie Grundström (MP) enligt följande:

Stockholm har ett rikt och livskraftigt föreningsliv. Otaliga ideella föreningar och organisationer bidrar genom sin skiftande verksamhet till stadens starka civilsamhälle. Betydelsen kan illustreras genom åtskilliga goda exempel. Föräldrar som samlas för att genomföra trygghetsvandringar, idrotts- och kulturaktiviteter, föreningar som erbjuder läxhjälp till ungdomar, en utsträckt hand till ensamma äldre. Listan kan göras betydligt längre och belyser vikten av civilsamhällets betydelsefulla bidrag till sammanhållningen i samhället. Det är i sammanhanget också viktigt att påpeka att ett starkt civilsamhälle är en förutsättning för en välmående demokrati.

Civilsamhället spelar en otroligt viktig roll i det demokratiska samhället. Därför är det extra angeläget att de pengar som staden betalar ut till föreningslivet endast går till föreningar som står upp för våra gemensamma demokratiska värderingar. Våra gemensamma medel ska gå till att främja ett starkt civilsamhälle, inte till verksamhet som syftar till att underminera de demokratiska värderingar som samhället vilar på, varav några av de viktigaste är: fria val, respekt för människors olikheter, åsiktsfrihet, religionsfrihet, individens okränkbarhet, jämlikhet, inkludering samt stärka barns ställning och motverka segregation. Därför välkomnar vi i den grönbå majoriteten införandet av ett skarpt demokrativillkor i riktlinjerna för utbetalning av föreningsbidrag. Det är vår förhoppning att ett tydligare demokrativillkor kommer att förhindra antidemokratiska krafter från att vinna fotfäste i stadens föreningsliv och därigenom motverka de värderingar som staden strävar efter att upprätthålla genom att dela ut föreningsbidrag.

I huvudsak tycker vi att de reviderade riktlinjerna uppfyller det tilltänkta syftet. Vi anser emellertid att de i vissa avseenden behöver förtydligas och kompletteras för att de

till fullo ska kunna fullgöra målsättningen. Det är exempelvis viktigt att föreningslivet lyfts fram som en av stadens styrkor, att vissa ord och begrepp som används i riktlinjerna, till exempel utomparlamentariska metoder, förtydligas eller ändras så att de positiva företeelser, som omfattas härav, inte kan tjäna som förevändning för att neka föreningsbidrag. Det är också viktigt att lyfta fram att ageranden med konstnärliga ändamål inom kultursektorn bör bedömas med försiktighet i syfte att säkra den grundlagsskyddade konstnärliga friheten. Därtill ska ansökningsförförandet förenklas samt stickprovskontroller genomföras av verksamhet som bedrivs med bidrag från staden för att säkerställa efterlevnaden av demokrativillkoret och verksamhetens faktiska omfattning.

Särskilt uttalande lämnas av vice ordförande Torun Boucher m.fl. (V) och Mirja Räihä m.fl. (S) enligt följande:

Vi instämmer i förvaltningens utlåtande.

Vi vill därutöver utveckla problematiken runt begreppet utomparlamentarisk verksamhet.

I förslaget till riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag – demokrativillkor, går att läsa att *”En förening/organisation som begår lagbrott eller använder utomparlamentariska metoder för att uppnå ett politiskt mål kan sägas motarbeta det demokratiska styrelseskicket och ska inte beviljas bidrag.”*

Definitionen av utomparlamentariska aktioner är enligt Nationalencyklopedin *politisk aktivitet utanför det parlamentariska systemet*. Vidare går att läsa att definitionen innefattar:

*”I en parlamentarisk demokrati kan det röra sig om fredliga demonstrationer, kampanjer eller andra opinionsyttringar, ibland mot parlamentariska beslut. Gränsen mellan legala och illegala utomparlamentariska aktioner kan ibland vara svår att dra. Tydligt illegala handlingar är t.ex. våldsamma aktioner och sabotage. Aktioner riktade mot det demokratiska parlamentariska systemet som sådant, t.ex. militärkupper och revolutioner, är också att betrakta som utomparlamentariska.”*

Då definitionen av utomparlamentariska metoder även innefattar fredligt politiskt påverkansarbete, såsom kampanjer och andra opinionsyttringar, så innebär det att om nämnden bifaller denna skrivning så riskerar ett antal av de föreningar som idag får föreningsbidrag att inte ha rätt

till dem framöver. En pensionärsorganisation har rätt att dela flygblad och en minoritetsorganisation har rätt att bedriva opinionsarbete.

Det är därför oerhört viktigt att begreppet – precis så som förvaltningen föreslår – förtydligas med benämningen *olagliga*.

Vi anser i övrigt att riktlinjerna riskerar att väcker många frågor, och att dessa frågor behöver redas ut för att riktlinjerna ska vara behjälpliga i förvaltningarnas arbete. Det behövs flera olika insatser för att ge föreningarna långsiktiga förutsättningar och möjligheter till att organisera stockholmarnas olika engagemang. Det är därför av stor vikt att riktlinjerna underlättar för föreningarna att bedriva sin verksamhet på ett korrekt sätt samtidigt som det ska vara enkelt att mötas kring i ett engagemang. Att vara lyhörd för förändringar vid implementering är därför av avgörande för att de nya riktlinjerna ska användas och inte ska försvåra situationen för stadens föreningar.

#### **Ersättaryttrande**

Johanna Hedin (KD) instämmer i särskilt uttalande från ordförande Jonas Naddebo (C), Kristina Lutz m.fl. (M), Hanna Gerdes (L) och Marie Grundström (MP).

Madeleine Kaharascho Fridh (Fi) instämmer i särskilt uttalande från vice ordförande Torun Boucher m.fl. (V) och Mirja Räihä m.fl. (S).